Anulu V. Nr. 60.—419. Joi, 29. Iuliu 10. Aug. 1865.

Ese de doue ori in septemana
Joi-a si Duminica.

Preciula pentru Austria
pe anu intregu . . . 10 fl. v. a.
jumetate de anu . 5 fl. v. a.
si trei lune . . . 3 fl. v. a.

Pentru Romania si Strainetate
pe anu intregu . . 14 fl. v. a.
jumetate . . . 7 fl. v. a.
trei lune . . . 3 fl. 50 cr.

DIURNALU POLITICU SI LITERARIU.

REVISTA POLITICA.

Pesta'n 28. jul. 9. Aug. 1865.

De la crisea *ministeriale* pana acum'a, diurnalele se ocupa neincetatu de schimbarile ce se voru intrepinde in ministeriu, si intre aceste in loculu primu de denumirea noilioru comiti supremi, fiindu si acesta'o pregatire necessarie la conchiamarea dietei. Scirile aftmau ca demnitile se voru face cu ordinea, astu-felu schimbarile aru fi fostu mari, si cu greu s'aru fi potutu incungiura edtiunea a doua a economeciloru anului 1861! Dacea credemu unei corespundintie ce Loidulu Pestei-a o primesce din Vien'a, guvernulu si-pune nisuintl'a a organisa tote fo' de provocerea'ru acomotu, si d'ins nesatu onoriu'n'are de cugetu a dionuni comiti supremi cu multimea, ci se va restringe numai la acele comitate cari de presentu sunt in mana administratoriloru, acesti-a se voru inlocui cu comiti supremi.

Totu numitulu corespundinte ne incredintieza ca la cancelari'a de curte a Ungariei domnesce mare spiritoise, si d'estimusu principale e restituirea comitateloru inca in ante de conchiamarea dietei; cancelari'a de curte e si ach'a pentru principiulu si de mai sute, cumca comitatele d'o-dauna'si-au se restaure, ca nu se va abate de la acesta, cici are in antea ochilioru resultatulu celu reu d'in 1861, numai numai modificari se voru intrepinde in privinti'a ocuparei posturiloru de oficiali.

Incordarile intre curtea de Viena si cea de Berolinu, pentru costitutiea *principateloru rupte* de la Dania, inca totu durera. Cercurile celoru duoi potentati mari nemtiesci la Gastein inca nu se intempla, de securu pentru relatiunile *pacatie* escate intre ei. Diurnalistii'a de Berolinu nu inceta a se spepotori, cea de Viena i respunde d'in respoteri. „Io doresecu nu-resu ca Austria" se fie disu unu barbatu a guvernului prusescu in antea representantelui Franciei. E bine, dice „O. d. P.", incepesi si ne vomu mesuri cu voi. Daca Prussii afirma ca Austria o pirasita de toti, incungirada de de inimici de tote laturile, prin acesta'e si-astupa mai multu alabitiuna loru, de catu despoporu pasetinusa Austriei. Francia de securu va cerca intercesiu seu, si se va alaturi partitei unde lu sperea mai usioru. Numitulu siarnalu crede ca statele secundarie si cele mice nu voru jucá in neapatitvate, si-voru face si ele detoriti'a loru, cici la d'in contra aru trage a supra-le sentinti'a de morte. In fine incheia: „Dacá va trebui se fie ceea de care Dديeu si ne feresca: atunci nu ne vomu ingrigi a cercá mai antaiu unde sunt amicii nostri, ci vomu intrebá cu curagiu: „Unde-su inimicii?"

Partit'a clericale d'in Italia nu voiá se'ies parte la alegerile de deputati pentru parlamentulu venitoriu. Cíti-va insi inse rupsera cu pasivitesa, si procedur'a lorru prin incevintiarea Santiei Sale Papei, carele totodata nu descevilintá necei parerea celoru putieni ce mai voiescu a remanée in passivitate.

„Roma del Romani" diurnalu alu comitetului nationale de Roma, in numerulu d'in urma se ocupa de negotiatiunile conduse de Vegezzi, si si asprese asa-felu: „D'in capulu locului ama prevediutu cá nu e cu potutia impacuirea cu Roma, for' a vatemá programulu nationale: „besserica libera in stata libera." Curtea romana, candu i'a provocatu pre Victorie Emanuilu la negotiatiuni, n'a svutu de scopu sé pasiesca pre acestu terenu. Guvernulu lucrá intieleptiesce candu respinse invitarea, totu asiá de intieleptiesce fece candu respinse veri-ce base aforu de numitulu programu. Daca facea altminire, aru fi perdutu incredierea, si Romanii nu s'aru fi invoitu la atare tractatu care vatema drepturile si vointi'a loru severana."

Spiretele in Spani'a s'au mai molcomitu, poporatimile incepu a se bucurá de despusetiunile liberali a le ministeriului lui O'Donnel. Regin'a va convenì cu Napoleone la finea lui augustu.

Unele diurnale straine ni spunu cá boiarii Romanici sunt nemultiesci si cá la Bucuresci se prevedu nisce schimburi mari. Precum se vede ele nu nitatu ca in statele unde au triumfatu democratia, a mai e cu potintia ca aristocratia sé decida de sortea tiereloru. Almintre boierimea Romanlei are multe capacitati, cari de securu voru recunosce cá pentru ele de'n contra este fi alta rola frumosa politica, de catu numai identificandu-se cu poporulu, intrebuintiandu potentia la intarirea institutiuniloru liberali.

Revista diurnalistica.

Cestiunea restauraciei vietiei municipali e un'a d'intre cele mai interesante si care cu dreptulu atrage a supra-si atentiunea deplina a barbatiloru chiemati le desegurea destiniloru constitutionali a le imperiului. Diurnalistie'a nedependinte cunoscendu importantia'a acestei cestiuni, inceputu a o desbate inca de curundu — cetitorii nostri conoscu parerile ei — nelasandu-se a fi prevenita de fapte complinite. Auditu-a guvernulu greiulu ci, si luatu-l'a in considerandu? Vo scimu. Atatu e de securu cá guvernulu d'in parte-si inca n'a potutu trece cu vederea acesta cestiune. Despusetiunile ce sa de cugetu a si intreprinde, nu le-au facutu inca cunoscute, deci d'indemanta cauta a ne multiami cu cele ce ni le spune „N. Fr. Pr.": „Dupa informatiunile nostre, guvernulu are de cugetu a restaurá institutiu in parte comitatele si municipiele, ceea ce se pote deduce d'in alegerea personeloru menite pentru demnitatea de comiti supremi. Numai'ne-ar face acesta restauratiune, dar' nu va suferi ca adunarile comitateloru sé taia in sue'a de aptivitate a corpuliui legislativu, precum se intempla in 1861. Afora de regulamentu elepratele, mai este inca si alta causa essentiale, care l'a indemnatu pe guverna sé constitue legalmitate comitatelorunea in ordine de intrunirea deputatiloru dietali. — Anume comitii supremi sunt membri legali ai casei domniloru, si dupa conceptiulu de constitutiune alu Ungariei, nu atá'a ca portatori ai demnitatei, ci mai multu ca representantii comitatelorru. Daca nu sunt comitate organisate legalmnite, usioru se pote atacá prestinti'a comitilioru supremi, ceea ce la tota intemplarea aru si da ansa la procedure si desbateri neplacute."

Se incepu pregatirile pentru localitatea dietei. Diurnalu „P. N." ni aretá ditele trecute cá Pest'a n'are localitate corespundiatoria pentru sedintiele dietali in tempulu de iernu. Unele localitati nu corespundu celei sunt pré mari, precum e redutulu, si straformarile aru recere spese pré multe, altele sunt ocupate de societatile ce le-au diditu, museulu in tempu de iarna nu se pote incalzi. Asta impregiurare atrase atentiunea guvernului, si diurnalulu oficialu vine acú a ni spune: „Precum ne informám d'in fonte secure, Maj. Sa imp. reg. Apostolica cu prè 'nalttulu bilesu de suma d'in 5 l. c. s'a indurutu prè gratiosu a concede ca in Pest'a sé se straforme cutare localitate pentru tienerea comisiuniloru dietali, séu sé se pregatesca unu proieptu detaiatu si unu bugetu cum s'aru potè gatí o localitate de totu nouá, dar provisoriu, operatulu sé se asterna Maj. Sale pentru incuviintare; érs apesele necessarie la cladire — pana ce se voru acoperí pre cale constitutionala d'in fondulu tierei — d'ocamdata si anteciapatre sé se ieo d'in fondulu cladirei cetatei de Buda, si sé se asigneze dupa cum va recere necesittatea. — Analimu cá Eac. Sa taverniciu a aflatu cu cale ca acésta causa urginte si care in tote privintiele merita atentiune, se o asterna spre desbatere unei comissiuni, care se va intrunì in 9 l. c. la 12 ore."

Se publicaesce sa face la Tipografa Trattner-Carolina'n strata'a domnesca Nr. 2. ér'a corespundintia la redactiuna: Strada Sacaruiu (Zucker-Gasse) Nr. 9. unde cunt-a se adresé tiesuri pentru partea editorialu, administratiuna, spediturea, etc.

Scriseri nefrancate si corespundintie anonime nu se primescu. Scriptele Redactiei se vere arde.

Pentru inserturea publicatiuneloru an a se respunde 6. cruceri de linia. — Una sutu sburgatoare costa 10 cr. v. a.

Despre programulu noului ministeriu ni spune „N. Frdbl." cá e secretu, la parere nu esiste, ceea ce se esplica prin acea impregiurare cá ministeriulu actuale vre o procedura toem'a contrariu celui treecutu. Schimerling si-fece programu'a'nante d'a intrebá pre poporu daca vreu sé se aliature, d'acel se nascu cadere la, si-ceea programulu nu se pote cópiá; d'in contra ministeriulu lui Belcredi-Mailatu voindu a incungiurá sminta'a, voiesu sé asculte de poporu apoi si-voru formulá programu. „Cu tote acestea — dice numitulu diurnalu — inca acú se potu descrie principiele noului cabinetu. Principiulu primu e decentralisarea machinei administrativenali, sunienda centralisatiunea poterei statului. Bircorat'a'se va inlocui prin procesulu autonomicu. In ramurile de josu a le societatei sé domnesca unu miscamentu liberu, dar' regiunile inalte sé porte caracterulu unitatei statului. Cestiunea de constitutiune sé remana o carte alba. Guvernulu si-nu gandesca nicaseara pana candu mai esiste o partita care se provoca la intregutea formeloru d'in fauru, si alta care e in conte'a parlementarismulu. Imbunatatirea financielorru o separa guvernulu pre'n simplificarea manipularei afacerioru. Curundu vomu vedè mai multe emise ce se referescu la Ungaria. Baroulu Semayer retorna la Budapesta adunendu-si alte instructiuni pentru restituirea vietei politice. Guvernulu inscintiá despre intentiunile sale pre barbatii meniti de comiti supremi. Acesti parlati se invoiau la conditiuni, intrebandu-mele nu vom decurge for' de scomotulu radicaliloru, se sperza inse cá cu apropierea dietei, acesta securu-se va moicoui. Se afirma cá rescriptulu pentru conchiamarea dietei se va publicá la 15 c. pentru alegeri si va defige unu restimpu securiu."

Dascalii'a de la Orade pentru Ardelei, noi o reproducemu dupa „Gazetu Trniei" in urmatoriele:

„Erdélyi Hétilap" in Nr. 44 d'in 27 iuliu publica o corespundintia d'in Oradea-mare, a carei parte d'in urma contiene acestea:

„Dupa o lupta nefolositoria de mai multi ani in ordi d'in urma ajunserau invingatori i avemu cancelariu si tavernicu patriotu, si de va voi Dديeu vomu avé si palatinu patriotu, si organisatiune ungureasca de comitatu si lege ungureasca si bani ungureschi. Ne vomu scapa si de financierii nemtiesci, precum ne-amu scapatu de bestikerii nemtiesci. Tote acestea se voru face, pentrucá scum meniti si de tribunitia de noi, éra noi nici odata (??) n'amu avutu trebuintia de ei."

„Acelu crologiu pe care Esc. Sa cancelariulu nostru (Mailath)'a comandatu pe sam'a domniloru romani si sasi d'in Ardélu, cu scopu ca se afle si dilioru odata cáte ore au batutu, cate pasu acum gata'a, si diere cá acei domni aru face pré bine déca s'aru uitá mai desu la acelu crologiu, pentrucá dieu diecu, cá mane poimane voru ambla ca crabulu, déca nu se voru regulá dupa acel'a-si."

„Adeveratu cá noi magiarii in anu 1849 amu facutu unu mare fasecu cu acelu dualismu fortiatu si estravagantu, acum inse dvostra ardelenii, séu mai bine dieti'a partiala ardeléna v'ati facutu de riau cu Reichsceinbrichtulu Schmerlinglanu ale dv. Ne pare reu de dv., n'avemu inse ce ve face, pentrucá saiši este in lumea politica: asta-di mie, mane tie. . . Eu ca pritiu sinceru si bineevoitoru alu dv. ve sfatuescu ca cátu mai curendu sé lapadati cilindriu, fraculu si pantalonii, se trageti ciorci strimti si ciobote lungi, pentrucá dieu Botschafterulu nu va mai renvrli, si nici Bach nici Schmerling nu va mai porunci in Ungaria, d'in causa cá Domnitoriulu tiene cu noi. — Ce e dreptu noi avemu causa forte intemeiata de a fi mainicoi pe dv., voinu inse a fi generosi a uitá raterile dv., inse numai sub acea unica conditiune ca se ve pocaiti, sé ve cunosceti pecatele si se trimiteti la vitiori'a dieta (la care? Tradu-

catorulu) deputati de acei-a, cari se votese pentru uniunea cu Ungaria. De unu veri care ar scăzi-a, atunci vai de cei invinsi, vai de dv., că nu va fi cine se ve apere de resbunarea nostra. Se nu ve amagiti cu acea, că noi nesuna un Iarumitu afară ca din 1861 si că la parintenumu liniseiti, pentrucă noi ne vomu ajunge scopulu si fără dvostra si apoi atunci si vi imputati numai dvostra, dăca veti perde cauŝa etc.*

Insciintare literaria.

Multe cause au starutu in suhaerisula idei-a voi-a de a compune o dissertatione, care se arete referintiele si diferintiele Romanilora gr. or. d'in Austria cu Serachia serbăsca de la Carlovitia s. a. s. a. — Pentru dissertatinea acesta, care a potutu da vre-o 8—9 cole tipariti-a deschisu prenumeratione la 10 si 11 martiu 1862, in folie notie periodice d'in Transilvania, unde s-a dsu, că opulu va costa pana la 80—90 cr. v. a. si a'n cestu unu anticipatu de 50 cr. pentru a potê incepe indata tipariu. Insciintarea opului s'a acceptatu cu celu mai mare entusiasmu, care inse curendu se paralisă prin anonimitatea acestoraliu. Spre domnirea acestei rechi s'a publicatu in 3 januariu 1862, in „Telegr. Romanu" si ve ceru anticipatulu, ci numai subscriverile doritorilora de a-si cumpără cartea.

Asta-di sti faceralu ali-folu. — Opulu se va da publicatielei sub numele auctorului sêu . . . si dca acum se si insciintiza unor publicu, causa opulu de la'n trecutu se alla la tipografia Arcidiecesei nostre gr. or. d'in Arădu, de unde si se insciintiă, că in 4—5 lune, va sê dica pana la capetulu lui octobre a. c. va cei tipariu. — cum si se insciintia va da la 20 cole tipariite. — Pretulu opului in nomenutulu de facia ar se pote defige, potemu inse asecura, că ceiu nu va trece preste 10 cr.

Acestu cercusiantei indreptatiosu pre auctoru a sperâ, cănu toti cartarii romani nei vorbesc d'in Austria, voru grabi a si cumpera opulu ce-la publicêma aci platindu acum inaintea 50 cr. v. a. fia-care la cele mai aprope colectarii, remanendu restulu a-se depune la primirea opului, cra p. t. DD. colectanti acestia: D. Vincentiu Babesiu ciopsedu la Tabula regia in Buf-a-Pest-a, Domuli Atanasiu Siandoru si Ioanu Basa Preot'le la Arădu, D. Demetriu Iacobescu Protopopu in Mesdi-a, D. Lazaru Tăpu Paroca si Asesocona. in Dezlatinulu-mare, D. Petru Iatiu de Caranslebiu Jude cercu. in Caszovu, D. Petru Nicu Jurisoru cercu. in Dunescea — santu cu tota cuviintiu'a regati a solicitâ, ca cartea acesta de interesu generale colectaliu-natiunalu si strabata pana si in cele agricultiolorie carturari d'in Austriâ'n Dunaslorulu sale si pana la 1 septemvre a. c. a mi trimite banii adunati impreuna cu listele prenumeratiilorai si scolere ce au data anticipatiu de 50 cr. si a cumpera ce si-au datu decoandata numai pare'a, că canda voru primi carte, voru plati-o. D'in bani voru dărăsige 10% pentru speseile postale si pentru fatigile avute, la care mica reboniciâ-ioanu materiala mai adaugemu si cosa a inimei — o multumitia ferbinte.

Sumariulu cartei e:

Preconvertarea.

I. Creatinetatea Romanilora supta regimulu Romanilora si ale Goticeru. Romanii santu cei mai vechi locuitori cestiei si tierilora pre unde se afla ei astadi. Supta Imperatulu Galienu (259—268.) creatinetatea s'a recunoscutu ca religione tertia — religio tertia — si in Dacia lui Traianu, mai antâiu in Banatulu Severinului si celu'a din Temisiului, s'au immultitu protii crestini.

II. Inceputa de organisare bisericesca si de metropolia la romanii d'in Dacia lui Traianu inca de la incretatinirea loru. Teodiu primulu canoscutu dupa numu Metropolitu alu Ardeului.

Urmatorii lui Teodiu le avumu metropolitanu — cătu anu aflatu dupa anuu istoricu — si pana au fostu Romanii cu Gotii, apoi si dupa ce au remasu Romanii singuri.

III. Schiţe d'in vieţ'a politico-nationala si bisericesca a Romanilora de la an. 800 pana la an. 1434.

(Inceputulu incretinirei Magiariloru prin episcopulu romanu Iereiniu si prin colucrarea Romanilora.)

IV. Despre Iereiniu romanesca gr. or. d'in Austria.

Se demustra originea, originea, nationalitatea, residentia, jurisdictiunea si ierarhia Metropoliei romanesci de Alba-Iulia cătra cea d'in Ariesis-Targovesi — Bucuresci si cătra Patriarcatulu Constantinopolei, apoi si cumca Serbii anteceuorienesi, ori de ale marginile Romanilora — tentinarai si d'in Imperiu pana la infiintiarea Ierarchiei serbesci in Carlovitia, au fostu impreuna cu Romanii d'in acele parti supusi Metropoliei de Alba-Iulia.

V. Despre originea patraratulu'a serbi, schitia d'in vieţia Patriarcatului ipschianu.

VI. Despre emigrarile colonielora serbesci in Austria. — Despre privilegiile patriarcatului si teritoriulu loru.

VII. Diacritatione istorica asupr'a diecesieloru gr. or. romanesci d'in monarchi'a austriaca facisia cu Metropoli'a gr. or. rom. Alba-Iulia si cea serbesca de Carlovitiu.

VIII. Despre Ierarchia romanesca gr. or. in Romania si in Bisericeni.

IX. Monastirile d'in Banatu. Se demustra că si cele asta-di in vieţia, si cele apuse santu fundate — chiaru si dupa traditiuni serbesci — d'in tempuri pre canda nu erâ nici unu Serbu pre'n acesta tiera si pre canda imperatiilorui si despotilorui Serbiei nici decumu nu le potê fi fertatu a fundâ monastiri in provincia Romaniei, cănu numai pre'n apoi si romanetiu comitatelorui marginare, unde atua diasle romanstiri, si cumca acestea au aternatu de Metropolia Alba-Iulia.

Scole preŝ vechi romanesci: 1) publice 2) private.

Mandate d'in partea Episcopiloru serbi, ca nu-mai santîtoru si alte inscripturi prin bisericile Romanilora si si ale loru mormintiu.

X. Despre drepturile Romanilora d'in Banatulu-temisianu.

Programulu acestui tractatu.

Felurielele numu ale Temisianei d'in tempulu domniirei Romanilora si pana asta-di.

Temisian'a inlocuita de Romanii lui Traianu si guvernata de Romanii pana la an. 1716 dupa 271 cătu au fostu Romanii de acei lasati de capulu loru, si pana la venirea Magiariloru.

Temisian'a sub asarcuiatea regiloru Ungariei. — Conventiuni magiaro-romane inca d'in tempulu in care Magiarii, in urma carora'a remasu tiér'a nostrua in autonomi'a sa sub guvernulu unui domnitoriu nationalu ca si pana acl. — Conventiunile repetite si-luara mai tardiu tîpulu unuru privilegie. s. a.

Nauscie domnitoriu d'in Banatu, asia cum si au remasu drepturile atua d'epa Iunaresi tierei secetesi de la Turci, — si aseie evenimintie si faptele d'in vieţ'a acelora domnitori.

Se consesia autonomi'a dietricteloru rom. de la Magiari incoso si se sustine cu documente istorice.

In an. 1726, prefectu romanu la Logosiu. Atuncî in vieţ'a bisericesca si scolastica a Romanilora banatiani domnia limb'a romanesca; inse in grunel'a lui Paula Iorgovicin Brancoveanu, de pre la an. 1766—1770 s'a introdusu slavismulu in bisericâ si scol'a Romanilora. — De pre la an. 1720—1790 tempu neferiecu pentru toti Romanii.

Se descrie cu deamănuntulu acele fatalitati.

Despre starea presenta a Romanilora. — Para-liasara generalu serbesca mai antâiu in privintia teritoriulu, politicu, apoi in privintia Metropoliei, prin drepturile Romanilora, prin date si fapte istorice de mai Serbi publicate si prin drepturile naturale. Iereminâ'a Romanilora asupr'a Ierarchiei serbesca, Motiunile Romanilora de pe an. 1812 de a-si scapâ bisericâ de amuprinile Ierarchiei serbesci. Lupta planasori si rogari dupa aceea. Carlovitiunea d'in an. 1848. — toto fara resultatu multumaritoriu.

Se arata sub ce impregiurari favorabile Serbii'a a estinsu Ierarchi'a serbesca Carlovitiana asupr'a Romanilora d'in Austria.

Prochiamatiunea Patriarcului serbescu Ios. Raiacicu d'in 1 maiu 1848. cătra Romanii d'in Banatu, prin care intemdu si natiunea sa promita natiunei romane sorori de cruce tota potincioasu ajutoriu la restituirea perdutelora drepturi politice si bisericesci si in specie la restituirea Metropoliei romanesci.

Atu scarpe prin care tota Europ'a cunosce Raiacicu incrimindza pre Romanii d'in Temisiana de inimici si causei Preŝ inaltei Dinastie.

Multe obsete fonte interesante se lasara cu totulu afara d'in acestu sumariu.

Dica intreprinderea acesta'n nu va remanê despecata, autoriulu va fi indemnatu a continuâ si a da la lumina si alte studieri „verbaiu ethnologie, care cuprinde cuvinte de Romani uuaute ce se paru a fi de elementu slavicu, si cuvinte de Slavi nuuate, ce se paru a fi de elementu romanicu, si unu altaru de cuvinte, carî le au si Romani si Slavii inse se paru a fi ale ori-cărui poporu.

(Dupa „Tel. R.") Nicolae Tincu-Velia.

Paroca gr. or. in Secasiu langa Oravitia.

(Tratatulu de traditiunesi inchiatu intre Austria si Romania) publicatu intr'unu decretu alu ministeriului ahcerilora strainc, si fascicu'a'l mai din urma a buletinului imp. curpinde urmatôriele despusetiuni:

Toti Individii cari se tienu de poterea armata (ostire) trecinda fara de passporta or marsiurata pre teritoriulu de Romania indata ce vorbesc si presentii de atari, vora fi tradati d'impreuna cu armele si montur'a (imbracamintea ostesesci) chiaru si mai nainte de a fi reclamati (ceruti).

Toti Individii de aceesta categoria, asemenea si

FOISIO'A.

Trapiatu.

Despre cercarea originei precumu a limbelorue, asiu si a nationilorue ce le vorbecen.

de

Bernardino Biondelli

tradusu d'in limb'a italiana in cea romana.

(Acesta trapiatu s'a intitulatu de traducatoriu in atare modu, cănd autoriulu l'a publicatu sub forma de „introducere" in opulu sêu intitulatu: Saggio sui dialetti gallo-italici, Milano 1853.)

I.

De canda veni studiulu comparativu (asemenatoriu) ale limbelorue potu recunoscutu cu medlocu eficace si ajutoriu istorici in cercarea originei si a reporturilora natiunilorue. Imbiatii purceara in speculationi fara prea doua temeiuri esentiale, cănd acesta canda unii prinsera de principiulu fundamentu materi'a (vorbariulu), altii dedera inaintare gramaticei ca reprezentatore de form'a limbei. Neajungerea fiesecarei-a d'in acestea mediloce faute sengurature, spre desleagarea ori-carei problieme limbistice, vine d'in destulu dovedita prin desuanati'a respectiveloru loru industiatiu*). In fapta a la toti limaritu cum asemenarea vorbariului a cutarora doua limbe pote depinde, sêu de la comuna origine, fia că se derivera de launa trunchiu comunu, fia cănu numai pre

*) Termina de logica ce insemnea deduscere. (P. Redi) conseciinta spre tota de la partile lui.

de la ala, sêu de la incungerea ce una poporu desvoltă asupr'a altui-a, fia ce dominii direpta, fia prin schimbatiuneia comercia, fia in capetu prin mediloculu literatureei, care fiindu mai desvoltata si mai inavatita in una limba, iasi dilipatinde mulu armu in cea'a lalta. Unue ori inca vorbariulu unei limbe asemenea in parti egale ori neugule cu vorbarele a doua ori a trei limbe de familia si natura desclinita, fara ca d'in egalitatea ori degalitatea partilorue sêu se pote conduce la indusetiuni certe si fundate; cănu se intompla tocmai'a in Britani'a mare. Afâmu scolo o limba a cărei vorbariu'a'i mai ferecata, ori linpede incumaratiu cu limb'a coltica, ca ea asasna si ca ea latina.

Deca istoriu'a nu se ar fi invetiatu, că primii locuitori ai insulei scolei-a ar fi Celti, subjugati in ala VI secolu de unele cete germane. Dupa rondulu loru radiura in ala XI secolu invingerei Normanilora de langa timpu nascdiate in Galia intre popore d'in vecinu invinse si supuse de Romani, cumu ar potê limbistiu cu acugeru ajutoriulu vorbariului desleg problem'a acelei inestecaturi de elementi pertite, si descilini intre variele idiome ce compunu limb'a angla idioma primitiva a acelora cete? Acumu asemenea mestecaturi s'au intemplatu chiaru de mai multe ori pre pamentulu nostru, fara ca istoriu'a sa pastreze despre acelea adusere aminte. Limba e barbara; nemanorate popore o procurera de mai multe ori in tote direptariile, si apoi, perira; dorulu spre dominiu adunâ la olalta de mai multe ori, este mai nesasemne natiuni; de multe ori se intumnira invingatorii cu invinsii, si istoriu, prê tenera pentru de a rumpe velulu neptuntiu'a, prê tenera pentru de a rumpe velulu neptuntiu'a, divers ale secoliorue, si aceia pot apropa cetatiu, d'incolo de care nu pote strabate echinu nostru.

Fara a cerei esempie d'in America, d'in Africa, o d'in arcipelagulu indianu, de acolo nu da destulu Europa nostra, in sanitatea celtica, cumuu (valana) albana ba si in acelea inca care cultivera peninsul'a italica.

Spre dovedirea neindoielarei statemui gramaticale, si limbu. la privintia moderane limbe mante latine, chiaru pentru ca se derivera printipalmente de la limb'a Latielei; ma daca lalume ca cercare gramaticele respective, desoperare in de ode mai multe desclinii. Folosirea articuliului la tote comunu si necunoscutu cei latine, lipsirea neutrului, inlocarea de propusetiuni la finitani, imbinatiuneia verbelora ajutoriu cu participiu de atie verbe, apoi a formă verbe passive si reente lucrative, ce lipsecu in tote limbele derivate, si alte atâte varietati, infinitesa cea mai deficacioasa desmantia intre gramatic'a latina si acea a limbelora sale derivate. Adauge mai-rea desclinire a sintassei, purcesa d'in variulu regimentu ala partilora de cuvetare, desclinire tare insemnata pentru limbiu, fiindu ca desclinii'a ordonare (ordine) a partilora in cuvetare nu insemna numei mai putinu de cătu o desclinata urmare de idei in nasterea conceptelorue, si de acii desclinii'a ordonare logica si processa intielesuaia. Acesta cercbatiune o ama pote estinde preste tote limbele moderne a Europei, cari inlocara processulu analiticu celui sintetiu, desclinierile in vechile idiome de la carî se derivera; de unde este laminata, este de simiitia ar fi o inde-

cei menit „pentru servitulu ostasescu,“ chiaru si de voru fi amenda pasu regulatu se voru trada pre temeiulu recercariloi facute din partea autoritati competinte.

Supasii munis din acesto dune guverne numai cu espre'a invoirea a guvernului sau voru potea trece in servitiulu ostasescu a celoi-alaltu si acesta trecere singura inca au schimba nationalitatea loru.

Ceiace se voru fi adaudu inca de acum in servitiu ostasescu de d'uncolo, se potu intocce in patria dupa placu (in decursu de 8 lune) apropopsiti, chiaru si la intemplare de ar fi fugari (desertori) séu potu remane in acelu servitiu ostasescu fara ca pentru acesta sé se urdinesa in patria loru ivu ce persecutare in contra'e loru.

Tote apesele ce s'ar face spre acesta scopu, are sé le porte, pana la marginile turesi, guvernulu insaciinatu cu tradiciuni.

Individii cari nu se tiesu de poterea armatu, de au voru fi avendu passporte séu concesiune, se voru opri indata de la marginii ; dra de voru fi trecutu marginile se voru retramite de atuntrea la acesta'e are sé se faca fara turburarea comercieiui indatinatu alu marginieiloru.

Teatatulu s'au inchiatu pre unu tempu de VI ani si decum-va ei sesi'e lume mai naine de esperiare nu s'ar renuncia, remane fara in potere pre alti VI ani.

Anuncii.

Doiterii de a lua parte la adunarea generale a Asociatiunei transilvane romane tienende in 15/27 Augusta a. c. la Abrudu, sunt poftiti prin acesta'a se adresa pana in 8/20 Augustu catra subscrisulu comitetu de primire din Abrudu, spre a se pote face mai ‘nainte suporta dispositiunile necesarie pentru primirea si incartiturarea opetilorn. Abrudu in 1/13 1865.

Comitetulu.

BUCOVINA.

△ Cernauti in 2 augustu 1865. Cui sé nu aiba inime-a de bucurie sudindu-si din partea ministrulu de Cultu si Instructiunea publica, Bucovinei, atâtu de scumpe pentru fie-care natiune asupritu, precumu sunt acele din cerculariulu D. Beleredi, cumca procedur. a dorugatoriloru sé fie atare, caro sé porte si semnelo de pricepere pentru o desvoltare libera, cumca e detori-a deregatoriloru a sprigini nisuintele pentru edificarea scolelo si pitu o poture intru de tactu fatia cu corpurile autonome a intari bun'a intielegere si a respectu libe'a esprimere a opiniuniloru in presa, daca sedetu'a e pordina de dragostea adeverului, a pastra neparteinirea absoluta si dreptatea deplina intierele locuite de mai multe natiuni, in fine detori-a deregatoriloi si a fiecarui deregatoriu a conversa cu poporulu in limb'a lui. Nu voimu sé ne mirarim bucuriei prin peceri la dualimulu inauguratu prin noulu ministeriu, nici privinu la banele prin unele foi publice, cà Bucovin'a sé se alature éra-si la Galitia. Scoruture de aceste reuvotore autonomici Bucovinei au fostu de multe ori adause pe tapetu, dar' marinimi'a monarcului nostru le-au respinsu totdeauna si ‘n suntemu incredintiati cà si asta-data voru remanè acesce ce sunt, adeca mintiuni. Salutamu er'a noua inaugurata de D. Beleredi cu inerdere si speranta, cà dorintile nostre ale Bucovincilorru pentru pa'a indreptature si respectarea limbei nostre nu voru remanè numai inchise in inimile nostre, ci voru afla realisarea lorru mencu in marginile legiloru de pan' acum, ce, dorere, n u urmu in locu sub germanisatoriulu ministeriu alu lui Schmerling. Suntemu incredintiati, cà si calcarea de lege neaudita pan' acum, cu care s'ar ingravin in templu mai nou fatia cu scoli reale gr. or. superiore de aici, suspendindu-se profesoriulu de limb'a romana D. P. Polca fara alta causa, de cât cà ‘n acesta s'a voitu sé urmiu legea pentru limb'a materna, si-va afla reparare din partea noului ministeriu. Protestulu consistoriulu, carele sustinuè legea si-au luatu inpriverire si cuventu, cà numai episcopulu are inmiuinia asupr'a scoleiu reale, desi pre'n'aiba decisiune apriatu vorbesce, cumca scoli'a reale sti sub infiintiu'a episcopiei si a consistoriuiu seu. Sperâmu cà misuintiele episcopului nostru voru afla dorintiu resultatu, si de aceea asceptâmu cu descrierea amenuntiorru cumca ‘n ceiace ce preocupa tote spiretele la noi, pana ce D. Beleredi va face dreptate, si va nimici incercarile de a schimba caracterulu acestei scole romane.

Avem mai multe intrebari, cà ‘n caroru realisare am depune in manele noului ministeriu; si la templulu seu vom vorbi de neegaletatea limbei romane in judecatoriele si deregatoriele nostre, de fragmentarea causei inscrierecsi si de alte multe; cau s'a numita fiind inse cea mai intetitoria, o dorimu deslegata mai ‘nainte de tote, si modulu in care se va deslegà ea, ne va aretà apriatu, cum pricepe noulu ministeriu dreptatea deplina promisa natiuniloru ce locuesc in cas'a acesta'a ne va servi de cinosura pentru dejudecarea intentionilorru Dlui Beleredi.

ROMANIA.

Marti la 13 a. c. domnulu ministru de Interne, Agricultura si Lucrari publice a cercetatu in persona, la comun'a Gradistea judetiulu Vlasca, impreuna cu ‘n intiesu caroru mosii a remasu necultivata, precum si cele petrecute intre primariulu comunei si ajutoriulu sub-prefectuiui.

Tocmai apoi la Comana, domnulu ministru a visitatu penitentiariulu centrale pentru femee si cancelaria consiliuiui comunale, si la Calugareni domn'a-sa a revedutu cancelaria'sub-prefectuiui.

Dupa intôrcerea sa in Capitala, urmatoriulu ordinu telegrafica a fostu espediutu prefectuiui de Vlasca:

„In persona m'am incredintiatu de pucin'a ingrijire ce ati pusu in impregiurarea satului Gradistea, precum si de trista'a stare a sub-prefectuiei de Calniscea. Sub-prefectulu Paplies si adjutoriulu Alesescu, sunt destituiti; celu mai capabile impiegatu din prefectura va merge de indata acolo si va dereze sub-prefectur'a, pana la inlocuirea loru definitiva. Ajutoriulu sub-prefectuiui va fi datu in judecata.“

Urmatórea depesa a fostu adresata de curendu agintelui nostru din Constantinopole de catra ministrulu d'in Afara alu Turciei, Aali-Pasia; prin acesta depesia Aali-Pasia propune guvernului nostru a inchiaiá o conventiune postale cu Turcia.

I. S. Aali-Pasia, ministrulu afaceriloru straine d'in Turcia, catra d. Negri, agintele Principatelorra-Unite la Constantinopole.

Constantinopole, 17 jul. 1865.

Domnule agente, guvernulu imperiale apretiuindu de multu inca'a desvoltare dobanditu prin transactiunile comerciali ale diverseloru provincie ale Imperiului si intfuderea relatiuniloru loru private, a ingritiu de a complectà si de a lati inte'unu chipu regulatu si satisfacatoru, mijlócele sale de comunicatiune pe uscatu si pe mare, reorganisandu pe acelea ce esistu degità si creandu altele nuoe. In primiu rondu alu acestoru mijlóce de comunicatiune figuresce poste; fara indoiéla unulu d'in cele mai folositóre si mai importanti servicuri publice, si a carui-a buna organisare si administratiune a fostu, in totu-da-una, obiectulu viuei solicitudini a guvernului imperiale. Gratia ameliorariloru ce se introducu pe fiecare di, progressele realisate si latirii dobanditi, administratiuni postale ale Imperiului se aflu asta-di pusa in mai bune conditiuni de functiunare si in capulu unui intfusu servicu mai multu de cât oru satisfacatoru pentru tote trebuintiele de comunicatiune interne, fie pe uscatu, fie pe mare, in tóte pârtile Imperiului.

In fatl'a acestora conditiuni satisfacatóre, socotim de cuviintia de a face o invoire intre ambele administratiuni postali, stipulandu pentru Principate nisce avantagie séu creandu resurse de care pana asta-di alte companie au profitatu esclusivamente si in pagubi'a voiatori loru fiscului. D'in tóte aceste punturi de vedere, avantagiele ce decurgu pentru administratiunea Principateloru d'intr'o regulare ou directiunea postale a imperiului sunt pré evidenti ca sé mai inaistu. Unulu sânguru d'intre tote e mai palpabile, adeca crearea in budgetulu de primiri alu Principateloru a unui capitolu considerabile, acel'a alu unui venitu postale si organisatiuna unei administratiuni indigene.

Primiti etc.

„Tr. Carp.“ Semnatu: Aali.

NOUTATI ESTERNE.

RUSSIA. „P. B.“ primesce d'in Petrupole urmatoriu'a insciintiare: Reprezentantele Eranciei la curtea d'aici dlu Taillerand de Perigord, fece prin Russia a caletorie de 19 dile, si in dreptâ atentiunea sa mai alesu a supr'a fabri-

---

selune dedusa de la sengurateo'a asemenare gramaticale.

Nu usuinu ca acesta'a se detaturnâm d'in studiula comparativu ale limbelora cele mediloce ce santu in acestu studiu fundamentu principalu, cà mai vertosu a demonstrà ‘ipotesa acestora amendoua ipotite se pureda cu pasi asemenea, si mai de parte sé se contolega cu alte elemiate séu spre a insemna natur'a desclinitorii limbe dara afiliatura vorbariloru a doua limbe areta prolavere comune reportari intre nationile ce le vorbesca, nu este indoiela cà, adaugendu ‘ici si aiéstea gramaticale, acesta probabilitate va deveni certitudine; si mai multe cuinevaiv e mare presupunere spre a amite si comun'a loru origine; cauda d'in contra sangur'a asemenare a vorbariloru intre doue limbe esentialmente necontelese in construptiune gramaticala, probabea desclinitia ce va descoperi in un'a si cea laita incurgerea a doue limbe desclinite, d'in cari un'a cauta se fia fosta cea prima.

Desclinitiile acesteia'a fapta la natiunile acelea a caoru stramutari istorice si mutatiuni cuinevaiv ‘ntevâmu preata totu, cà canda o natiune fu condusa de tara'n intemplarilora a prima limb'a altei natiuni, prin o inasacata lege naturala, asemenâ ori imbracâ mai putinu noulu vorbariu in formele limbei finascute, ca va se dica: *ori-ca natiune pote cu incurgerea sa, inpinsa pana la unu punctu certu pre d'ita spre a stramutà numele materiale a le lucrurilora, ma nu si da nova forma si nou rondu (ordine) cuyetarei.*

Despre acestu principiu fundamentalu avemu nefrante marturii in atâte natiuni slave germanilor de a langula ripleru marei baltice, si inca in tóte limbele latine moderne, mai vertosu in cea franca si romana (d'in Dacia), cari pastredia cea mai desclinita afinitate gramaticala cu limbele ce custara inainte de incursiunea romana; si de aci parcede de sine lanul o lege séu regula forte insemnata pentru limbistica, cauza *ori-ce dean'a canda vorbariulu si gramatic'a unui dialectu se tiene de doua filiuni desclinite, gramatic'a sa intiesu raportariile naturale, ora inpletiuiu cele d'in intemplare, a nationei cetu corbesce cu acelea (natiuni) de cari se tiesu idiomele ajne.*

De aci resare asiedere invederata cauna'a varietatei de multe dialecte si dialecturi ale nostre (intielegu dialeptele italiane, Tradii, carea cuta tocm'a in desclinit'a origine a natiuniloru ce le vorbescu. Dupa atâti secuali schimbasiri, câte nuasemenari radicale nu pasteza de schimbarea nationiloru, si de aci cu limb'a scrisa. In fapta, limb'a italiana literala, fu la incepetu unulu d'in acestea multe dialepte, care, mai mierte inaintarea si ‘nflorirea ‘nstitutiuniloru) comuna a tuturora poporeloru Italiei, canta se partie d'in genialu, vorbariulu respeptivu, si a adunà elemiate de desclinita natura. Atâta este adevarata cà, spre a vorbi si scrie d'intr'o limba literala, canta se intemiau acestâ'a a nostra limba cu stafie lange si lucrose, abia mai putinu numere ca canda ‘nsu'i limb'a latineesc ori francesca; si in contra afinitatei sale cu dialeptele nostre, si a indelungiei legeri, scrieri si vorberi a limbei italiane, putini ajunga a o pertrapta cauna se cuvine, si mai ai adese santu greutatile ce intempinâmu, de câte-ori voimu a spune cu chiaritate si inesuitate ideele nostre, pestrucé in adevaru dorer se inducesc dialeptulu nostru? in alta limba, va se dicu, a representà sub desclinita forma cugetarile nostre. Pentru aceea chiaru, inca asta-di in Piemonte, unde indatinarea de a inveta tiserinea in limb'a francesca, mai multe de câte ‘n cea italiana, are inaintare in unele clase, se afla adese care mai agoru respunde in limb'a franca, aceea ce nu ar sci face in cea italiana, de si vorbesce mai dialeptu lieneesc. Si nu e de multu, cà in multe provincie a le Italiei unde studiula limbei latine era mater'a principala si ca si esclusiva a invetiamentului, remanendu negreigin acela invetiamentu an limbei italiene, s'au afatu adese scriptori, carei mai usioru si cu mai mare insuiatate esprimau in forma latine cugetarile loru, de cât italieneesc. Para mai multe verbe, — ce schimoultura si neplacere monstruosa si ridicula mai este, de câta a audi unu omu neliteratu d'in tier'a nostra a vorbi limb'a italianésca ?

*) Un'a dinsemnarea forte trista. Si mai literatori ai nostri preocupati de limb'a latina cu spuecatorele si orbecatorele loru spre latinitate, inapoiau organismulu si geniulu limbei romane, vorta séi naiscu cu declinatiune in o, si dice si cuvintele ce esu in e au ingenii. si dat. sing. in i. vai pi, flor i. findecâ tare bine se asemena cu a. si. dat. latina; apoi in e pe u pa dreptu si se convertesce pi. in ci. ?! — Traducatorulu.

(Va urmà.)

celoru de armă si a tornatorieloru de tunuri. Scopulu celutorii nu e cumscutu, dîr reprezentante fu potrecutu cu echi suspicioši. Ministrulu de interne, sub pretestu d'a lege tote indemanu dîlui representante, l'insoti cu siese oficiali, se crede că asta impregiurare fu frea pe representantele a si-scurtă caletoria, ce o prefîpsese la cinci septemane.

Dîle trecute, ministrulu de finantie fece aretare ciîtu auru a scosu Russia in decursu de 50 d'ani dîn muntele Ural, si cîte apese i costaru lucratorii, oficialii si machinele de bâi. Erogatiunile pesterea perceptiunile ca o suma insemnata: unu esemplu frumosu de administratiunea rusesca. Asta publicatiune provocă o nemultimare mare „inca unu Urelu — dice opiniu publica — si finantele Russiei se ruineza."

La Petropole e mare indîgnatiune pentru persecutarea Israelieloru in Varsavia. Polîtia de Varsiavia la 17/5 jul. prinse pre mai multi israeliti imbracati in costumulu vechiu poloniă. Ei i rase barbele si li taiă cupiţi de pîru, se crede ca ei au asta ocaziune nu lipsi neci capacitarea cu palmele. Polîtia se provocă la unu ucasu alu tarului Nicolae de la 1853, care nu permite Ovreiloru costumulu vechiu polonu.

Russia e forte nemultumita cu principele Cusa si agita contra lui adîte la Constantinopole cîtu si chiaru in Romania. Ea dorî ca dînsa nu curteza d'aiei — deci si formesa mai multe partite, se unescu tôti-si intru a restorna guvernulu. Principele fece diuata principeloru, prin reformele pe grabe. S'aru potă predice cu probabilitate o schimbare a lucruriloru in Bucuresci. Russia va nisui a grabi acesta, ca, ultimitere si in periculu Russia de media-di" se fie dusu Goreiacovu.

Armîle mare a Russiei devine sarcina nesuportabile pentru bugetulu statului, tinutu are intentiunea a face reducerî insemnate.

TURCIA. Lui „Pr. B." i se scrie: Sultanulu a dechiaratu cumca restîunea ministriloru trebue si se desfege la tota Europ'a, si demandă patriarchiei si se gatesca la desbateri. Patriarchiu fece unu apropitatiu de cabinetulu Bucuresciloru, dar remase fîr de resultatu. Arcimandritulu Germanos a gatîtu unu memorandu sub titlulu: „Observatiuni la memorandîu dîui Negri," la tîmisu tuturoru representantîloru poteriloru europene; acesta nemultumirea eu procedur'a cabinetului romanu si provoca pre poteri a decide dîpa dreptate.

Guvernulu otomanu si-a functu planulu a'l colonisă Serbia vechia cu Cercasîani. Deci se voru misică tote pietrele a duce pre locuitorii crestini si ascesti provincie parte la Asi'a mica parte la Suiria, unde poporatiune e rara. Essecutarea acestui planu va provocă mari turburari: Russia a si facutu o remonstratiune la Asii-Pasia ministriulu d'esterne. Anglia pare a fi pentru transplantatîune, ĉra Fracîia nu s'a pronunciatu inca.

FRANCIA. Ministriulu d'esterne Drouyn de Lhuys petrece cu conceditu la Bourrgogne, se ascepta si retorne curundu la Parisu, pentru că prestînti la lui o receru evenimintele ce se petrecu pre mahala dreptu alu Renului.

— In 7. l. m. se latise scirea la Viena, ca Austria a proieptatu a primi arbitriulu Francîei in esistînca Schleswig-Holsteiniana. — Constîtuiu de statu a primitu Danemarc'a gatî unu proieptu de legepentru dreptulu reunîuniloru. — Ministriulu de statu a indreptatu unu circularu catra prefecţi, guvernulu e multiamitu de resultatulu alegeriloru municipali, in cîtoli lui nu sunt neci invingatori neci devinsi. — Ollivier e sterşu d'intre aceosti fîndu că n'a voitu a se infatisiă in antea consîliului advocatîloru. — Imperatulu pre 15 l. c. (dîn'a onomastica) vine la Parisu, va primi corpulu diplomatîcu si i va tienă o cuventare. — Thiers la 6 l. c. a primitu de la Florence invitare a merge la Castel Gandolfo, unde va petrece 8 dîle.

VARIETATI.

— S'an respanditu prin diurnalele magiare si nemtiesci cele de aici si d'la Viena felurite versîuri despre o petitiuu si deputatîune a Romanîloru d'in comitatulu Temisiorei, prin care se cere numirea unui comite supremu romanu in fruntea acestui comitatu locuitu de 167,000 Romani, — dupa informatîmile primite de a'e dreptăţa grabinu a indreptă greselile si tendentîsele impartesiri, a le diurnalelora amintite. Petitiune s'au facutu, inse nu se cere cutare seu cutare personalitate, ci se alatura numai o lista a barbatîloru romani spre ascesta scopu (DD. Frutîi (3) Mocioianu; sep. trad. Sîm. Popoviciu; asesa. la tabl. reg. Vinc. Babesiu, asesa. trib. com. Alois. Vladu, etc.) Petitiune formulata prin D. adv. Ioan Mîrleiu cunoscutu alu dîstule in 1861. d'in ansarcinarea comitetîuru o dase dra d'inaulu la Vien'a spre a o immanui Exc. Sale Cancelariului Maiatu.

— Dr. Mihaiu Besanu fece in dîlele trecute omsu'a de advocatu. Dînsulu advocatu vuiesce a se asiedîă in Pest'a unde, — dupa cu Illustr. S. D. Emanu. Gozsdu, san lasata de ascesta ocupatiune, — va fi, Siecundata, insinîă advocatu romanu.

— *Jubileulu de cinci sute de ani* alu estabilimentu universitatei de Vien'a sa serbatu in 1 si 2 aug. representate fura multe universitati esterne, tote cele interne, afara de Pest'a. Ca d'a primera multi lui diplome onoratie de doctori. Serbatorea avu unu caracteru matinuale nemutiescu.

— *Sa dusu*, Rel. r.ª prinesse d'in Mercurea inscintiarie cîi presbiterîalu si representantîi bisericei evang. lut. d'acolo inca in 28 maj. a. c. prin majoritate de voturi a resolvitu 2000 fl. v. a. ajutoriu pentru ai-ceea bescricu gr. orientale d'in loc, considerînd cercuale intarî acesta conclusu, ca banii s'an si administratu representantîi bescricei gr. orientali. Acesta dupa frumosu o totodata o demintire data unei partîu d'in Transilvania, care nu a ubicu tocmai de a'i ascata fiera nationalitatile sunt purure in opusu timu in afacerile loru si se incercă a ne face si-ceea ce a'v'o apropiare e cu repetitia, dar Domnîele loru uitasera de proverbîulu chiaru d'in limb'a loru cîi: dîavolulu nu e atîta de negru precum la descriu omenii.

— *Date scolarie.* Din o corespundîtia a „Ung. Tr." estragemu urmatorele date despre scolele d'in Blasiu: Classele normali avusu: 178 de invetiacei. La gimnasiu, salariile profesorilorr s'an inmanatu in 7 prof. primescu cîte 600 fl. — 3 prof. cîte 500 fl. — Classa I avu 34 scolari; II 88; III 59; IV 48; V 40; VI 43; VII 57; VIII 40 sum'ale: 451 de scolari. — Gimnasiulu romanesc numaru in tote patru cursurile la olata 62 de auditori. — Scol'a de fetîte o frecuentata 50 de scolarie. — Preste tota in scolele de gimnasiu numaru de la Blasiu: 713 de individi. — Anulu trecutu avu gimnasîulu 521 de ascultatori, astu-fel cîtu numaru fîra mai putienu cu 70 de insi.

— *La France* dice despre *Belcredi* că e prîmulu ministru austriacu care a pronunciatu cuventulu „selfgovernment." Noi nu vedîumu ascesta cuventu in cercularulu dîui Belcredi, si numaidîi diarnalii a potutu scă vina in minte numai prin asociatîunea idieloru. Atunistre la noi — cast mai pretutîndene — o cale de multe poste de la idea pana la realîsarea ei.

— *Noulu epistolaru Curandratînîi* partîe-lui Ioane Popasu in 25 julîu scot la Sibiiu in cea mai deplina sanetate. „T. R."

— Reunîunea librariloru austriaci, cu prilegîulu adunărîi generali, care se va tienă in 18 aug. a. c. la Vien'a, va face totodata o expusetîune a noueloru obiepte literarie si artistice iviite in decursulu trîecu siuiui trecutu alu periodîului Renuinîi. Reprezentata va fi scolo si marea diurnalistica a Austriei care atîta'a parte lea din vietîa spiritualu in Austria. Tote redactîunile diurnaloru de ce ce limba sunt rogate a trămite câte unu esemplariu, care dupa inchiarea expusetîunii se va depune in bibliotec'a reuniunii.

— *Acele-si predice cu resultate deschise.* In orasîulu Sevilla (in Spania) i se face processu unui preotu, pentru că de pre amvonu i anatemisatu pe progresisti, recunoscerea Italiei, diurnalistîc'a, cîile de foru si telegrafîe, ceea ce dedea unea unei reacciuni in Iberia, care curundu degenera intr'o lupta formale intre cei ce voiau a falunga pe preotulu si cei ce voiau a a scutî. Resultatulu preîlcei fu: palie multe sfîntate, si mai multe pete venete pre corpuri, pana ce sosi politia si ghiarmanii care le conduse pe preotu la Madridu in 25 iulîu in besericî de San-Ildesonso, ned inse se recera introvenirea politiei, cîei ascultîrîi paradei bescricî de locu.

— *Universitatea de Pesta nu s'a reprezentatu la jubileulu universitatei de Vienn* d'in causa că magnîi fîcuiu rectoru dîu Hyrtl intru invitare o numi „universitas austriaca." Diurnalele se opusu acîi de cestîunea daca scîintiele au legatura cu politîc'a? Se pare intemeiata pareresa celoru ce incuvintîrea procîdur'a universitatei de Pesta, pentru cîi la jubileu sa facuţ vorba neintreruptu de unitatea nationale nemtiesca, si prin acesta'a serbatorea imbracă unu caracteru nationale.

— *Impăratesa introducîtesa* despre economîa politica, restitu la 24 optovre 1864 de Alessandru J. Gheorghîu doctoru in legi, profesoru la facultatea juridica d'in Atena. Acestasu e d'ilîuiu unei broshure de 21 de pagine, ce o prinsîma d'in Iasi, si prin care fîa profesoru numitu inceptă prelegerile sale, dar de sub tîparia — precum se vede — a esitu numai semănă. Rangîul inaltu si importantîe ce o are scîintîa economisi intre cele laite scîintîe ce se referescu la statu o depinge cu pensulu de maestru. Noi i urămu resultatele mai ales lunei, cîei ca doresc vedîuramu pana acîi cîta de putîeni bachelî are Romanîa, cuci sê precînta scîintîele economice, pre candu legîstîi si oratorii se faleacu cu una progresu neacceptata. Pre la trîbunale vedîuramu pre advocatî desfasurînd eloquentîa si pledandu cum nu se potetă mai bine, iar cabinetu vedîuramu ministri oratori eminînti, dar ministriulu de finantie ca frapîa ala autanîdîoru lui scîică si arete — casa'a gola! Ministriulu de economîa politica are puinei aderinti. — Acesta broshura e de insemnata si pentru ortografîa ei, de la inceputu pana la finîu n'are neci una esemplu de virgula, mai simple de cîtu tote cîte le vedîuramu pana acîi, si mai legîtîe de cîtu scrîsorea provedintîa cu semne.

Proprietariu si editoriu: Sigismundu Pop.
Redactoru respundietoriu: Alesandru Romanu.

INSERTIUNI.

SPÄTH SI KAUSCH

in Viena, Wieden, Strad'a Punteu-de-fieru Nr. 1.

recomenda depusetoriulu loru de

Masine manuali de cusutu englesesci patentate cu un fîrulu de tîtlu . . . . . 42 fl.
Masine manuali de cusutu de o construîtiune excelînte pentru domne . . . . . 38 fl.
Masine americane albe (rufe, pasuri) complete . . . . . 100 fl.
Tote acestea sub garantîa despre indemanare. (5—6)

Asâemeu mai recomendămu: *marce de sfetlîe terîsari, cuerte si harte* cu lîpatîtura prominînte.

Ceru tîmisu delulu de comisîuni (inserciînari) efeptuinîu-de cu acuratetîa in tergulu Vienei.

Mare catetate de *farari* de lasa, totu felîu de *marce de farau si fantasîe* de Berolînu.

Antâ'a Fabrica de

GUMI-LACA SI DE UNTURA

cu privilegîu imp. reg. eschîtvu

a lui Ch. Roth si Comp.

Viena, Drumulu Ferdinandu Nr. 15.

are de vendîare (6—24)

Untura Lucîtoria

pentru cercle si unelte de piele

se intrebuinţîeza si pana acîi la cea mai mare parte a celîei lumi, reg. si e recunoscuta de comune ca cea mai buna pentru curatîrea si conservarea unelteloru de piele. S'a recumendatu prin prefeptur'a militare imp. reg. generala a tierei. Acîstu respetîvu se pote vedî la representantele nostre pentru Ungaria in Pest'a: D. L. C. Tornay. Spre dovada urmatorîa.

Adeverintîa!

Dupa incercarea facuta cu untur'a lucitoria a lui Ch. Roth, prefeptur'a legîasîi trebuo si dechiare cumca indemanarea si efîcacîtatea produsîei e cum nu se pote mai buna pentru cercîtîrea uneltelorr de piele. Ofen

De la prefeptur'a legîasîi de tunari Nr. 12. Baron. Verdîe m. ordînîtîa, dîui. colonelu.

Augerer, m. pr. locot. de col.

Asemene se gatesca in fabric'a amintîta totu felulu de vernicî de gumi-laca si de oleiu, apoi.

Untura de Palmatîu de cortîi caliîamintîele

noi-inventata si forte indemanatîoa atâta pentru militari cîtu si pentru cumperatorii civili.

Probe si pretîulu curinte se tramitu dupa pofta.

Cu tipariulu lui TRATTNER-KAROLYI.